

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού**Δημόσια Θέση που καλεί τους θεσμούς της ΕΕ να σεβαστούν τα δικαιώματα του παιδιού κατά την ανάπτυξη του νέου Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου**

Υιοθετήθηκε στη Στοκχόλμη στις 24 Απριλίου 2017

Εμείς, οι Ευρωπαϊκές Ανεξάρτητες Αρχές για τα Δικαιώματα του Παιδιού, μέλη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (ENOC), εκφράζουμε τη βαθιά μας ανησυχία για την απουσία της οπτικής των δικαιωμάτων του παιδιού κατά την ανάπτυξη του νέου Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου και καλούμε όλους τους θεσμούς της ΕΕ να διασφαλίσουν ότι οι υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη Διεθνή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού (ΔΣΔΠ) θα γίνουν σεβαστές κατά την υιοθέτηση των νέων νομικών μέσων. Το ENOC υποστηρίζει τη δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των παιδιών υπό συνθήκες μετανάστευσης, η οποία δημοσιεύθηκε στις 12 Απριλίου του 2017, και προτρέπει όλα τα κράτη μέλη να τηρήσουν τις συστάσεις που αναφέρονται σε αυτήν.

Στην έκθεσή μας «Απειλούνται η ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών που μετακινούνται» το 2016 υπογραμμίσαμε τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά όταν έρχονται στην Ευρώπη για να αιτηθούν διεθνούς προστασίας. Το ENOC για μια ακόμα φορά καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να **υιοθετήσουν μέτρα για την ασφαλή και νόμιμη είσοδο των παιδιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας**. Αυτό είναι επιτακτικά αναγκαίο ώστε να σταματήσουν οι πολυάριθμοι θάνατοι που βλέπουμε στη Μεσόγειο θάλασσα σήμερα. Τα νομικά μέτρα που θα υιοθετηθούν πρέπει να περιλαμβάνουν την αύξηση των προγραμμάτων μετεγκατάστασης και των δυνατοτήτων οικογενειακής επανένωσης, καθώς και την έκδοση αδειών παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους από τα κράτη μέλη.

Το ENOC είναι βαθύτατα προβληματισμένο για την **απουσία δυνατοτήτων έκδοσης αδειών μακροχρόνιας ή μόνιμης διαμονής για παιδιά που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας** στις προτάσεις για το νέο Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου. Η αβεβαιότητα που προκύπτει από τη χορήγηση άδειας βραχυπρόθεσμης παραμονής περιορίζει την δυνατότητα του παιδιού να απολαμβάνει πλήρως το δικαίωμά του στην ανάπτυξη, την αποκατάσταση, την εκπαίδευση και την υγεία, καθώς και τη δυνατότητα ένταξης στη νέα χώρα.

Επιπλέον, το ENOC εκφράζει τη λύπη του για τον περιορισμό των δυνατοτήτων οικογενειακής επανένωσης που θεσπίζονται από πολλά Ευρωπαϊκά κράτη. **Η οικογενειακή επανένωση είναι δικαίωμα** που κατοχυρώνεται από τη ΔΣΔΠ και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Κάθε παιδί πρέπει να έχει τη δυνατότητα να καταθέτει αίτηση οικογενειακής επανένωσης, η υπόθεσή του να τύχει εξατομικευμένης εξέτασης, σε συνδυασμό με αξιολόγηση/εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου. Για τον λόγο αυτό, το ENOC προτρέπει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα ασυνόδευτα παιδιά που εισέρχονται στην ΕΕ και δηλώνουν πως έχουν συγγενείς σε άλλο κράτος μέλος θα ενημερώνονται για τις δυνατότητες οικογενειακής επανένωσης σύμφωνα με τις διαδικασίες της Σύμβασης του Δουβλίνου III. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να χειρίζονται τις αιτήσεις για

οικογενειακή επανένωση στο πλαίσιο της Σύμβασης του Δουβλίνου III το συντομότερο δυνατό.

Η κράτηση παιδιών, συνοδευόμενων ή ασυνόδευτων, δεν πρέπει να επιτρέπεται για λόγους που στηρίζονται αποκλειστικά στο μεταναστευτικό τους καθεστώς. Η στέρηση της ελευθερίας παιδιών μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατο μέτρο και για το μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα. Το γεγονός ότι ένας αυξανόμενος αριθμός κρατών μελών θέτουν σε κράτηση αιτούντες άσυλο, συμπεριλαμβανομένων παιδιών, αποτελεί ζήτημα σοβαρού προβληματισμού για το ENOC. Το νέο προτεινόμενο Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τη ΔΣΔΠ και να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να περιορίσουν τη στέρηση ελευθερίας παιδιών στη μικρότερη δυνατή χρονική διάρκεια, και να δώσουν έμφαση σε εναλλακτικά μέτρα.

Αναγνωρίζοντας ότι η επιστροφή αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της διαχείρισης του μεταναστευτικού ζητήματος, και ότι θα μπορούσε να λάβει χώρα εφόσον είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, το ENOC ανησυχεί ότι το νέο σχέδιο δράσης για τις επιστροφές, που παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1^η Μαρτίου 2017, θα επιταχύνει τη χρήση της κράτησης και αναγκαστικής επιστροφής ανηλίκων. Το ENOC προτρέπει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη της να εξασφαλίσουν ότι, όταν πρόκειται για επιστροφές παιδιών, θα προτιμάται πρωτίστως η εθελούσια επιστροφή, ότι θα προηγείται πάντοτε αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος τους πριν την απόφαση επιστροφής, ότι τα παιδιά θα ενημερώνονται για την επιστροφή έγκαιρα, ότι θα έχουν δικαίωμα να ολοκληρώσουν τη σχολική περίοδο που διανύουν πριν την επιστροφή, και η στέρηση της ελευθερίας χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατο μέτρο και για το μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα. Τα παραπάνω πρέπει να ισχύουν για όλα τα παιδιά, είτε πρόκειται για ασυνόδευτα, είτε για παιδιά που επιστρέφουν με τις οικογένειές τους. Για τα ασυνόδευτα παιδιά τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι θα υπάρχει οργανωμένη υποδοχή στο κράτος στο οποίο επιστρέφουν.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της μετεγκατάστασης, το ENOC ανησυχεί ιδιαίτερα για τους εξαιρετικά χαμηλούς ρυθμούς μετεγκατάστασης, ιδίως όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανήλικους, και ζητά να γίνουν οι απαραίτητες προσπάθειες για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα του περιορισμένου αριθμού προσφερόμενων θέσεων καθώς και τα διαδικαστικά εμπόδια στους μηχανισμούς μετεγκατάστασης. Το ENOC προτρέπει τις αρμόδιες αρχές να εξετάσουν την υλοποίηση ενός πιο ευέλικτου συστήματος σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ιδίως για περιπτώσεις ιδιαίτερα ευάλωτων ασυνόδευτων παιδιών, που χρήζουν διεθνούς προστασίας ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, στη βάση εκτίμησης του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Πολλά παιδιά που ζητούν καταφύγιο στην Ευρώπη προέρχονται από τη Συρία. Πολλά από αυτά τα παιδιά θεωρούνται *ανιθαγενή*, εξαιτίας των κανόνων ιθαγένειας της Συρίας.¹ Σύμφωνα με το άρθρο 7 της ΔΣΔΠ, κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην ιθαγένεια. Για τον λόγο αυτό η ΕΕ πρέπει να ορίσει κοινά αποδεκτά πρότυπα που να διασφαλίζουν στα ανιθαγενή παιδιά την απόκτηση ιθαγένειας σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά τη χορήγηση άδειας παραμονής.

¹ Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), «Είμαι εδώ, ανήκω: Επείγουσα Ανάγκη να Εξαλειφθεί η Παιδική Ανιθαγένεια» (*I am Here, I Belong: the Urgent Need to End Childhood Statelessness*). 2015.

Υπενθυμίζοντας προηγούμενες δηλώσεις μας από το 2013, 2015 και 2016, όπου επισημαίνονται οι κίνδυνοι για τα παιδιά που μετακινούνται, όπως και οι υποχρεώσεις που έχουν τα κράτη να προστατεύουν τα δικαιώματα των παιδιών, το ENOC καλεί τους θεσμούς της ΕΕ να διασφαλίσουν ότι τα παρακάτω θα τηρηθούν κατά την υιοθέτηση του νέου Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου:

- Όλα τα παιδιά έχουν ίσα δικαιώματα, όπως αυτά κατοχυρώνονται στην ΔΣΔΠ, ανεξάρτητα από την κατάσταση διαμονής τους. Ισότιμη προστασία πρέπει να δίδεται σε όλα τα παιδιά που μετακινούνται, είτε συνοδεύονται από γονείς, είτε όχι.
- Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη κατά τη λήψη όλων των αποφάσεων που αφορούν τα παιδιά που μετακινούνται.
- Τα δικαιώματα του παιδιού στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη, στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις υπηρεσίες υγείας θα πρέπει να γίνονται σεβαστά καθ' όλη τη διάρκεια της μεταναστευτικής διαδικασίας.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται το δικαίωμα κάθε παιδιού να ακούγονται και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις του σε αποφάσεις που το αφορούν σε όλα τα επίπεδα.

Τα παιδιά που μετακινούνται πρέπει να αντιμετωπίζονται πρώτα απ' όλα ως παιδιά, και τα δικαιώματά τους όπως αυτά κατοχυρώνονται στη ΔΣΔΠ πρέπει πάντα να γίνονται σεβαστά. Όλα τα παιδιά που μετακινούνται, συνοδευόμενα ή ασυνόδευτα, είτε κατέχουν είτε όχι τα απαραίτητα έγγραφα, έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα άλλα παιδιά. Εμείς, τα μέλη του ENOC, προτρέπουμε όλους τους θεσμούς της ΕΕ που είναι στη διαδικασία ανάπτυξης, διαπραγμάτευσης και υιοθέτησης των νέων Ευρωπαϊκών πολιτικών για θέματα ασύλου και μετανάστευσης, να σεβαστούν τα παραπάνω και να διασφαλίσουν ότι η οπτική των δικαιωμάτων του παιδιού είναι σεβαστή.